

Студентська Муза

Рубрику веде член Національної спілки письменників України, доцент кафедри культурології Михайло СТРЕЛЬБИЦЬКИЙ

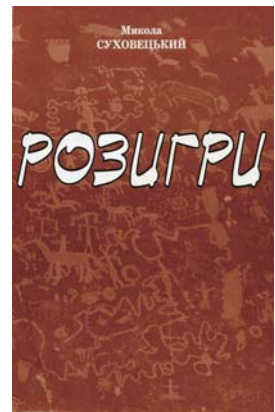
ДМИТРО ШТОФЕЛЬ, РЕЦЕНЗЕНТСЬКИЙ ПРОФІЛЬ

«Неювілейні нотатки про роман Миколи Суховецького «Розигри», — перша рецензія п'ятикурсника ІНРТЗП Дмитра ШТОФЕЛЯ, досі знаного нашому читачеві як поета. Рецензентський профіль, вважаю, окреслюється тут досить виразно й переконливо. З'ясувалося, що наш поет здатний проникливо читати й інтерпретувати прозу. До того ж прозу відчутно старшого від нього письменника: Микола СУХОВЕЦЬКИЙ цими днями зустрічає свій 60-літній ювілей. Отже, суттєва вікова різниця не заважає порозумінню двох літераторів. Це я виходжу з уявлення, що добра, кваліфікована рецензія завжди (окрім хіба випадків цілковитої неації) є певним порозумінням двох дослідів, двох світовідчуттів — авторського й рецензентського.

Сам же Дмитро у цьому його відгуку на одне з наймасштабніших явищ новітньої української романістики виходив з нашої спільної «студмузівської» настанови: гарна, власне, адекватна рецензія по суті є такою собі інтелектуальною

екскурсією в просторі художнього твору. З необхідними принагідними акцентаціями та прикінцевим резюме. У нашому випадку — ще й з дешицею сучасного «інженерного» підходу: як збудоване мистецьке ціле, як вибудовується характер і доля персонажа.

ОСЯЯННЯ НА МАКОВІЯ (НЕЮВІЛЕЙНІ НОТАТКИ ПРО РОМАН МИКОЛИ СУХОВЕЦЬКОГО «РОЗИГРИ»)

Для сучасного навіть свідомого українського читача назва роману Миколи Суховецького «Розигри» пахне чимсь не одразу зрозумілим, або навіть неологічним. Але починаєш читати і забуваєш про назву, дозволяючи авторові поволі влітати тебе в мереживо картинок і переживань та сподіватися, що він таки не приховає істинного значення цього слова.

Зачинається розповідь ніби трохи збоку. Але це триває зовсім недовго, ледь в межах коротенького епізоду, який, на перший погляд, нічого для оповіді не дає. Те, що я називаю враженням першої сторінки, було дуже розпоросеним, нечітким. Автор не приховує різниці у віці зі своїми персонажами, від чого закрадається наївний сумнів, а чи зможе він цікаво написати про них? І хоч надалі Суховецький наближається до своїх героїв і перестає бути стороннім спостерігачем, моє читачке «я» перебувало в такому невизначеному стані ще досить довгий час та не могло второпати: чи хочеться йому читати цю книжку далі, чи ні. Це запитання й не давало змоги відкласти її, і, дочитавши до кінця, моє вередливе «я» таки не пожалувало.

Одразу першу роль у сюжеті захоплює Магда — головна героїня роману, дівчина-другокурсниця, сильна та вольова людина, яка, як їй гадалося, чудово знає, чого хоче від життя. А їй справді: має хлопця Валерія, сина відомого голови небідного колгоспу, аспіранта того ж інституту, де вчиться сама; той її кохає, і їхнє майбутнє виглядає досить непогано. Магда — владна, цілеспрямована і позбавлена зайвих комплексів дитина свого часу. Вона досить зверхньо і офіційно спілкується з батьком, тихим і чесним бухгалтером, вимагаючи від нього більше, ніж те, на що він спроможний. Показовим та-

кож є епізод, коли вона, відмовившись від патронатської підтримки Валерія, здаючи іспит його науковому керівникові Горєцькому, легко згоджується на «продовження екзамєну в нього вдома».

Трохи осторонь всіх цих перипетій стоїть Леонід Ціловик, завбазою, один із перших підпільних підприємців того часу (а надворі друга половина 80-х), який долучає до справ Горєцького, роблячи з нього «свою» людину. І тут відбувається знакова подія роману, навколо якої, наче нитка навколо веретена, закрутяться всі подальші сюжетні повороти. Ціловик закохується в Магду. І надалі робитиме усе, щоб вона відповіла йому якщо не взаємністю, то хоча б згодою, навіть купує їй будинок — саме той, про який вона мріяла. Валерій одразу пропонує їй одружитися, і вона хапається за цей варіант. Але Ціловику вдається вмовити їх перечекаати певний час, а вже наступного дня вивезти Магду з міста, ховаючи її в рідному селі у її батька.

При цьому, що особливо важливо, автор вдало перемішує події з динамічними портретами героїв, рівномірно розподіляє смислове навантаження по тексту.

Валерій обирає тактику вичікування, тим часом випрошуючи вже в свого батька грошей на квартиру (для майбутнього подружнього життя з Магдою, звісно), але зрештою не витримує і береться до активних дій. Крім Валерія на пошуки кидається ще один чоловік — Ігор, художник, що побачив у Магді бездоганну натурницю і... жінку. Крім того, саме йому вона лишила своє останнє повідомлення перш, ніж від'їхати з Ціловиком.